

Jak se měnil význam sousoší Sbratření?

Vzdělávací cíl: Žáci na základě dobových textů rekonstruují a vzájemně porovnávají symbolické významy sousoší Sbratření v různých historických obdobích.

Klíčová slova: Československo 2. pol. 20. století, problémy současného světa, dějiny ve veřejném prostoru, propaganda, trvání a změna, porovnáváme prameny

Práce s jednotlivými slidy:

Poznámky:

1 ZKOUMÁNÍ FOTOGRAFIE (2 min.)

Prohlížení fotografie s pomocí lupy a četba popisky.

2 PŘÍŘAZOVÁNÍ ŠTÍTKŮ (3 min.)

Přiřazování charakteristik z nabídky k fotografii pomocí přetahování dle toho, jak vystihují význam sousoší.

Žáci zachycují své dojmy. Čtení obrazu jako celku pro ně může být obtížné, ale mohou identifikovat jednotlivé motivy (plameny, trosky) a emoce (bolest, hněv). V seznamu pojmů jsou záměrně uvedeny i pojmy, které Picasso do obrazu nevložil (pachatelé, fašismus, socialismus). Jejich absence by měla žákům pomoci při formulování závěrečné otázky. Ztvárnění obrazu přispívá k celkovému dojmu chaosu války a jejího dopadu na nevinné oběti.

3 ČETBA TEXTU A OZNAČOVÁNÍ KLÍČOVÝCH PASÁŽÍ I (7 min.)

Četba textu a označování pasáží, které charakterizují sousoší a jeho význam v roce 1946. Prohlížení faksimile dokumentu s pomocí lupy.

Žáci mohou označovat celé věty nebo jednotlivá emočně zabarvená slova a sousloví (např. „oslatvit památku padlých za svobodu vlasti“, „pomníku popraveným a umučeným železničářům“, „vděčnost národa padlým za svobodu vlasti“).

4 ČETBA TEXTU A OZNAČOVÁNÍ KLÍČOVÝCH PASÁŽÍ II (7 min.)

Četba textu a označování pasáží, které charakterizují sousoší a jeho význam v roce 1951. Prohlížení faksimile dokumentu s pomocí lupy.

Žáci mohou označovat celé věty nebo jednotlivá emočně zabarvená slova a sousloví (např. „prvořadou uměleckou památku“, „pomníkem československo-sovětského přátelství“, „výrazem slovanského bratrství“). V doplňkové galerii mohou vidět původní umístění pomníku.

5 ČETBA TEXTU A OZNAČOVÁNÍ KLÍČOVÝCH PASÁŽÍ III (7 min.)

Četba textu a označování pasáží, které charakterizují sousoší a jeho význam v současnosti. Prohlížení doplňkové galerie.

Žáci mohou označovat celé věty nebo jednotlivá emočně zabarvená slova a sousloví (např. „prvořadou uměleckou památku“, „pomníkem československo-sovětského přátelství“, „výrazem slovanského bratrství“). V doplňkové galerii mohou vidět původní umístění pomníku.

6 ANALYTICKÁ TABULKA A SHRNUTÍ ANALÝZY (9 min.)

Zaznamenávání jednotlivých charakteristik sousoší a jejich rozdílů do textových polí.

Žáci stručně shrnují a porovnávají zjištěné rozdíly ve významech, které byly sousoší Sbratření přikládány v různých obdobích jeho existence (1946, 1951, 2010).

Další možnosti zapojení do výuky:

- Učitel může příběh Sbratření zasadit do širšího tématu pomníků a jejich proměnlivé role ve veřejném prostoru nebo jej porovnat s regionálně bližšími příklady: Nachází nebo nacházela se podobná socha také v naší obci? Jak a proč vznikla? Lze dohledat, jaké byly její historické osudy, zda se v průběhu času měnil její význam?
- Cvičení lze využít v návaznosti na tematicky příbuzné, jednodušší cvičení Proč vystavovat sousoší Sbratření?, které pracuje s dobovými fotografiemi Sbratření, resp. jeho kopií, a zaměřuje se na promýšlení obecnějších významů tohoto sousoší při různých způsobech prezentace (socha jako umělecké dílo, exponát, symbol, dekorace).